Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/103

10.1.2025

# Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

# Dodatočné úvahy o hospodárskej politike eurozóny na rok 2024

**(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(C/2025/103)

Spravodajca: **Petru Sorin DANDEA**



| | |
|---|---|
| Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia | 21. 3. 2024 |
| Právny základ | článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku |
| Príslušná sekcia | sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť |
| Prijaté v sekcii | 11. 10. 2024 |
| Prijaté na plenárnom zasadnutí | 23. 10. 2024 |
| Plenárne zasadnutie č. | 591 |
| Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa) | 246/1/6 |



## 1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV sa domnieva, že zlepšenie fiškálnej koordinácie medzi členskými štátmi eurozóny má zásadný význam pre zabezpečenie vzostupnej konvergencie, stability a odolnosti. Toto zlepšenie by mohlo zahŕňať užšiu koordináciu národných rozpočtových politík, ako aj diskusie o možnosti spoločných fiškálnych nástrojov. Vzhľadom na to sa EHSV domnieva, že nástroj NextGenerationEU sa ukázal ako dôležitý, a odporúča, aby sa podobné nástroje stali súčasťou budúceho viacročného finančného rámca (VFR). Okrem toho dôrazne vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby svoje fiškálne záležitosti nasmerovali na cestu k udržateľnosti a vytvorili fiškálny priestor pre budúce otrasy.

1.2. EHSV požaduje kolektívne opatrenia na dobudovanie finančnej únie. Malý rozsah a fragmentácia kapitálových trhov v EÚ spôsobujú migráciu investorov na iné svetové trhy, najmä na trh v USA. V tejto súvislosti EHSV považuje za prioritu dokončenie únie kapitálových trhov. Zásadný význam však bude mať stabilita finančného trhu a komplexná ochrana spotrebiteľov.

1.3. Existujúce rozdiely v bankovej regulácii a postupoch v jednotlivých členských štátoch spôsobujú finančnú fragmentáciu a bránia účinnej mobilizácii finančných zdrojov, najmä pokiaľ ide o financovanie dôležitých infraštruktúrnych projektov na európskej úrovni. V novom funkčnom období Európskej komisie musí preto byť prioritou dobudovanie bankovej únie.

1.4. EHSV je presvedčený o tom, že by sa mal vypracovať plán opatrení na urýchlenie skutočnej konvergencie a politika súdržnosti by mala byť naďalej stredobodom VFR.

1.5. EHSV sa domnieva, že EÚ musí maximalizovať konkurenčnú výhodu, ktorú ponúka jednotný trh. Podporuje iniciatívu Európskej komisie zmierniť požiadavky na podávanie správ o 25 %, keďže tieto požiadavky sú jednou z hlavných prekážok udržateľného hospodárskeho rastu. Menšia byrokracia a jednoduchšie administratívne postupy by stimulovali európsky podnikateľský sektor a urobili by ho účinnejším a efektívnejším. Nesmie sa to však udiať na úkor sociálnych a environmentálnych noriem a práv pracovníkov a spotrebiteľov.

1.6. Jedným z najväčších nedostatkov eurozóny je, že jej chýba dôveryhodný rozhodovací proces. EHSV sa domnieva, že v rozhodovaní je naliehavo potrebný nový prístup.

1.7. Keďže dekarbonizácia pokračuje, EÚ musí dokončiť jednotný trh s elektrinou. Zásadný význam má, aby sa na európskej úrovni vytvorila dokonale prepojená sieť. Pomôže to aj pri znižovaní cien energií, v boji proti inflácii, a tiež to spoločnostiam z EÚ pomôže pri zväčšovaní ich konkurencieschopnosti.

1.8. EHSV sa domnieva, že komplexným politickým programom pre eurozónu na rok 2024 by sa krátkodobé požiadavky, ako je oživenie hospodárstva, museli vyvážiť dlhodobými prioritami, ako sú investície, udržateľnosť, inovácie a sociálne začlenenie.

## 2. **Súvislosti**

2.1. Napriek mimoriadne zložitému globálnemu kontextu s dvoma vojenskými konfliktmi na hraniciach EÚ a rastúcim geopolitickým napätím vykazovalo hospodárstvo EÚ osobitnú odolnosť a v prvom štvrťroku 2024 dokonca známky oživenia.

2.2. V jarnej ekonomickej prognóze, ktorú nedávno predložila Európska komisia, sa na rok 2024 odhaduje 1 % rast HDP v EÚ a 0,8 % v eurozóne, čo je značne pod priemerom rozvinutých ekonomík ([1]).

2.3. Predpokladá sa, že miera inflácie v EÚ bude 2,7 % v roku 2024 a 2,2 % v roku 2025 a v eurozóne 2,5 % v roku 2024 a 2,1 % v roku 2025. Očakáva sa však, že pri základnej inflácii sa cieľ dosiahne do polovice roku 2025.

2.4. S 2 miliónmi nových pracovných miest v roku 2023 dosiahla zamestnanosť v EÚ rekordných 75,5 %, zatiaľ čo nezamestnanosť zostala na rekordne nízkej úrovni 6 %. Medzi členskými štátmi EÚ sú však značné rozdiely v nezamestnanosti. Napriek tomu, že reálne mzdy sa v roku 2023 zvýšili o 5,6 %, zostávajú pod úrovňou z roku 2021. Z európskej jarnej ekonomickej prognózy vyplýva, že návrat reálnych miezd na úroveň roku 2021 bude možný po prvej polovici roku 2025.

2.5. Hoci existujú tieto náznaky návratu k rastu hospodárstva EÚ, v posledných mesiacoch sa celosvetové riziká znásobili. Zdá sa, že súčasný proces globálnej fragmentácie vrátane prijímania protekcionistických opatrení (colných sadzieb) vo svetovom obchode a veľká volatilita na energetických trhoch sú hlavnými výzvami. Pretrvávajúca inflácia v USA spôsobí oneskorenia pri znižovaní úrokových sadzieb, čo spôsobí, že aj Európska centrálna banka odloží zníženie svojich úrokových sadzieb. Tieto dva negatívne faktory žiaľ spomaľujú investičné oživenie, hoci investície sú viac ako kedykoľvek predtým potrebné na financovanie nášho úsilia v oblasti konkurencieschopnosti a obrany a samozrejme aj dvojakej klimatickej a digitálnej transformácie. Okrem toho budú verejné zdroje obmedzené v dôsledku zvýšených výdavkov na klimatické opatrenia, obranu, transformáciu a náklady na pôžičky, ako aj náklady súvisiace so starnutím obyvateľstva.

## 3. **Všeobecné a konkrétne pripomienky**

3.1. EHSV berie na vedomie dohodu členských štátov o reforme Paktu stability a rastu. Nové nariadenia zabezpečujú väčšiu zodpovednosť členských štátov, ale aj priaznivejšie pravidlá výpočtu rozpočtového deficitu zohľadnením programov spolufinancovania z európskych zdrojov. EHSV je však presvedčený o tom, že fiškálne pravidlá sa môžu uplatňovať nepružne a nepriaznivo ovplyvniť schopnosť členských štátov využívať fiškálnu politiku na boj proti hospodárskym poklesom a na podporu investícií. Nemožno vylúčiť ani novú fázu politiky úsporných opatrení. Keďže eurozóne chýba centralizovaný fiškálny orgán, v zložitom a náročnom geopolitickom kontexte sú potrebné ďalšie kroky smerujúce ku koordinovanejšej fiškálnej politike. Zlepšenie fiškálnej koordinácie medzi členskými štátmi eurozóny má zásadný význam pre zabezpečenie vzostupnej konvergencie, stability a odolnosti. Toto zlepšenie by mohlo zahŕňať užšiu koordináciu národných rozpočtových politík, ako aj diskusie o možnosti spoločných fiškálnych nástrojov. Vzhľadom na to sa EHSV domnieva, že nástroj NextGenerationEU sa ukázal ako dôležitý, a odporúča, aby sa podobné nástroje stali súčasťou budúceho VFR. Okrem toho sa zasadzuje za vyváženú formu fiškálnej konsolidácie, aby sa zabezpečilo, že najohrozenejšie osoby a osoby s nízkymi a strednými príjmami nebudú znášať najväčšie bremeno. Zníženie výdavkov na vzdelávanie, sociálne zabezpečenie a zdravotnú starostlivosť je vážnym problémom pre tisíce ľudí a oslabuje konkurencieschopnosť, hospodársky rast a politickú stabilitu.

([1]) *Spring 2024 Economic Forecast: A gradual expansion amid high geopolitical risks*, Európska komisia, 15. mája 2024.

3.2. EHSV si uvedomuje význam júnových volieb do Európskeho parlamentu a domnieva sa, že spravodlivá Zelená dohoda a digitalizácia by mali zostať hlavnými dlhodobými politikami EÚ. Obidve žiaľ trpia nedostatočným financovaním, pričom Európska centrálna banka odhaduje dodatočnú ročnú potrebu financovania vo výške viac ako 740 miliárd EUR. Malý rozsah a fragmentácia kapitálových trhov v EÚ spôsobujú migráciu investorov na iné svetové trhy, najmä na trh v USA. EHSV v tejto súvislosti považuje dokončenie únie kapitálových trhov za prioritu a opakuje odporúčanie, ktoré uviedol vo svojom stanovisku k hospodárskej politike eurozóny na rok 2024 ([2]). Akékoľvek prehĺbenie únie kapitálových trhov sa však nesmie uskutočniť na úkor stability finančného trhu. EHSV pripomína návrhy, ktoré uviedol vo svojom stanovisku na tému *Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán* ([3]).

3.3. Hoci sa smerom k bankovej únii dosiahol pokrok, zostáva nedokončená. Skutočnosť, že nie je plne zavedený spoločný systém ochrany vkladov a vhodný rámec na riešenie krízových situácií bánk, môže spôsobiť finančnú nestabilitu. Existujúce rozdiely medzi členskými štátmi v pravidlách aj praxi spôsobujú finančnú fragmentáciu a bránia účinnej mobilizácii finančných zdrojov, najmä pokiaľ ide o financovanie dôležitých infraštruktúrnych projektov na európskej úrovni. Príkladom toho je spôsob, akým všetky európske systémové banky využívajú cloudovú službu ponúkanú americkými spoločnosťami, pretože neexistuje európsky ekvivalent. V novom funkčnom období Európskej komisie musí byť prioritou dobudovanie bankovej únie.

3.4. Viac ako dve desaťročia po zavedení eura pretrvávajú v eurozóne veľké rozdiely v hospodárskej výkonnosti medzi jej jadrom (napr. Nemecko, Holandsko) a perifériou (napr. Grécko, Španielsko, Taliansko). Tieto rozdiely môžu vážne zaťažovať ľudí, vytvárať napätie a obmedzovať účinnosť jednotnej menovej politiky. EHSV sa domnieva, že by sa mal vypracovať plán opatrení na urýchlenie skutočnej konvergencie. Politika súdržnosti by mala byť naďalej stredobodom VFR. Mohla by zahŕňať pružnejšiu politiku Európskej komisie v oblasti fúzií alebo akvizícií. Tá by mohla viesť k zakladaniu silnejších európskych spoločností s takou rozvojovou, výskumnou a inovačnou kapacitou, ktorá by ich postavila na rovnakú úroveň s ostatnými korporáciami pôsobiacimi na celom svete.

3.5. Mnohé krajiny eurozóny čelia výzvam a potrebujú štrukturálne reformy na zlepšenie investičnej konkurencieschopnosti a produktivity sociálne a environmentálne udržateľným spôsobom. V náročnom globálnom kontexte musí EÚ maximalizovať konkurenčnú výhodu, ktorú ponúka jednotný trh. Podporuje iniciatívu Európskej komisie zredukovať vykazovacie požiadavky o 25 %. Menšia byrokracia a jednoduchšie administratívne postupy by stimulovali európsky podnikateľský sektor a urobili by ho účinnejším a efektívnejším. Nesmie sa to však udiať na úkor sociálnych a environmentálnych noriem a práv pracovníkov a spotrebiteľov.

3.6. Jedným z najväčších nedostatkov eurozóny je, že jej chýba dôveryhodný rozhodovací proces. V mnohých situáciách sa v dôsledku zásady konsenzu ukázal ako pomalý a komplikovaný. Politické nezhody a rôzne národné záujmy podkopávajú koherenciu a účinnosť politík eurozóny. EHSV sa domnieva, že v rozhodovaní je naliehavo potrebný nový prístup. Prioritou by mali byť demokratické inštitúcie, základné práva a účinnejšie zapojenie organizácií občianskej spoločnosti do rozhodovania.

3.7. V rámci rozsiahlejšieho úsilia v boji proti klimatickým zmenám by sa v politikách eurozóny mohli uprednostňovať investície do udržateľnej infraštruktúry, podpory ekologických a nízkouhlíkových priemyselných odvetví a transformácie všetkých ekonomických činností vrátane služieb, financií a sektora nehnuteľností a do uplatňovania mechanizmov stanovovania cien emisií oxidu uhličitého. Začlenenie klimatických aspektov do rámcov menovej politiky by okrem toho pomohlo zosúladiť finančné toky s klimatickými cieľmi. Keďže dekarbonizácia pokračuje, EÚ musí dokončiť jednotný trh s elektrinou. Predpokladom je vytvoriť na európskej úrovni dokonale prepojenú sieť.

([2]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Odporúčanie – Odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny [COM(2023) 903 final] (Ú. v. EÚ C, C/2024/2104, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2104/oj).

([3]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán [COM(2020) 590 final] (Ú. v. EÚ C 155, 30.4.2021, s. 20).

3.8. V zložitom a náročnom geopolitickom prostredí by sa eurozóna mala aktívne zapájať do globálnej spolupráce a diplomacie. Patrí sem presadzovanie multilateralizmu, podpora voľného a spravodlivého obchodu a prispievanie k celosvetovému úsiliu o riešenie naliehavých problémov, pokiaľ ide o zdravie obyvateľstva, klimatické zmeny a bezpečnostné hrozby.

3.9. Komplexný politický program pre eurozónu na rok 2024 by krátkodobé požiadavky, ako je oživenie hospodárstva, musel vyvážiť dlhodobými prioritami, ako sú udržateľnosť, investície, produktivita, konkurencieschopnosť, finančná stabilita, inovácie a sociálne začlenenie. Pre úspešnú realizáciu takýchto politík bude mať zásadný význam spolupráca medzi členskými štátmi eurozóny spolu s účinnými mechanizmami riadenia na národnej aj európskej úrovni.

V Bruseli 23. októbra 2024

*Predseda*
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*
Oliver RÖPKE